

Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ:

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація : 035.05 Романські мови і літератури

освітня програма: Мова і література (іспанська)

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Інститут філології

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма «Вступ до спеціальності» для студентів за освітньою програмою:
Мова і література (іспанська) 2016 року – 16 с.

Розробник:
Чернецька Н.В. – викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства.

Протокол від “14” вересня 2016 року № 2

/ Завідувач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

(Р. К. Махачашвілі)

Структура програми типова.

Години відповідають навчальному плану.

Заступник директора Інституту філології з науково-методичної та навчальної роботи

(Заяць Л.І.)

© КУБГ, 2016 рік

© Чернецька Н.В., 2016 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	6
III. Програма	6
Змістовий модуль I.	6
Змістовий модуль II.	7
IV. Навчально-методична карта дисципліни “Вступ до спеціальності”	8
V. Плани семінарських занять.	9
VI. Завдання для самостійної роботи.	10
VII. Система поточного та підсумкового контролю.	11
VIII. Методи навчання.	13
IX. Методичне забезпечення курсу.	14
X. Питання до заліку.	15
XI. Рекомендована література	
Основна.	16
Додаткова	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Вступ до спеціальності» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства на основі освітньо-професійної програми підготовки студентів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами системою знань про функціонування романських мов та іспанської мови зокрема на сучасному етапі та про історичний розвиток германських мов.

Основними завданнями вивчення дисципліни є оволодіння студентами основами романістики, зокрема знаннями про романську групу мов. Вивчення дисципліни передбачає формування у студентів знань з наступних питань: функціонування сучасних романських мов, мовна ситуація у іспаномовних країнах, історія іспанської мови, фразеологія іспанської мови, а також оволодіння мовознавчою термінологією та розуміння мовних явищ.

Дана програма розрахована на викладання курсу в першому семестрі першого року навчання бакалаврів спеціальності “Філологія (іспанська мова)”.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 60 год., із них 14 год. – лекції, 14 год. – семінарські заняття, 4 год. – модульний контроль, 28 год. – самостійна

робота. Вивчення студентами навчальної дисципліни "Вступ до спеціальності" завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Вступ до спеціальності

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS:</p> <p><i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі:</p> <p><i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години):</p> <p><i>60 годин</i></p> <p>Тижневих годин:</p> <p><i>2 год.</i></p>	<p>Галузь знань</p> <p>03 Гуманітарні науки</p> <p>Шифр спеціальності:</p> <p>035 Філологія</p> <p>спеціалізація:</p> <p>035.05 Романські мови і літератури (переклад включно)</p> <p>освітня програма:</p> <p>Мова і література (іспанська)</p> <p>Освітній рівень: перший (бакалавський)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1.</p> <p>Семестр: 1</p> <p>Лекції : 14 годин</p> <p>Практичні заняття: <i>14 годин</i></p> <p>Поточні консультації: 4 години</p> <p>Модульні контрольні роботи: 4 години</p> <p>Самостійна робота: 28 годин</p> <p>Вид контролю: <u>ПМК</u></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів та тематика занять	Всього годин	З них:			
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	ПМК	СР
Усього	60	14	14	4	28
I семестр	60	14	14	4	28
Змістовий модуль I					
Тема 1. Романські мови. Загальні характеристики.		2	2	2	4
Тема 2. Романія як історичне поняття.		2	2		4
Тема 3. Латинська мова – основа романських мов.		2	2		4
Тема 4. Перетворення народної латини в романські мови. Письмова фіксація романських мов.		2	2		4
Тема 1. Шляхи та передумови фонетичних змін.		2	2	2	4
Тема 2. Граматичні та лексичні романізми та їх походження.		2	2		4
Тема 3. Романські мови як об'єкт наукового вивчення. Напрямок наукової думки в галузі романських мов в XX ст..		2	2		4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Лекція №1. Романські мови. Загальні характеристики.

1. Поняття романських мов та Романії.
2. Романські мови. Соціолінгвістичні аспекти.
3. Загальнороманські лінгвістичні проблеми.

Лекція 2. Романія як історичне поняття.

1. Передісторія Романії. Європа та Середземномор'я.

2. Освіта у Стародавній Романії.
3. Поняття романізації. Романізація Апеннінського та Піренейського півостровів.
4. Стародавня Романія в пізній період історії Риму та після його падіння.
5. Історичні умови формування та розповсюдження романських мов.

Лекція №3. Латинська мова – основа романських мов.

1. Періодизація історії латинської мови.
2. Народна латина.
3. Способи вивчення народної латини.
4. Порівняння романських мов.

Лекція №4. Перетворення народної латини в романські мови. Письмова фіксація романських мов.

1. Етнічні фактори субстрат, суперстрат, адстрат.
2. Субстрат Апеннінського та Піренейського півострова.
3. Перші письмові свідчення та перші письмові пам'ятки романських мов.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Лекція №5. Шляхи та передумови фонетичних змін.

1. Поняття фонетичного закону.
2. Фонетичні зміни та роздільна функція фонем.
3. Запозичення, як джерело зміни фонетичної системи мови.
4. Роль соціальних факторів в розповсюдженні фонетичних змін.

Лекція №6. Граматичні та лексичні романізми та їх походження.

1. Іменник, прикметник, прислівник, займенник в латинській та романських мовах.
2. Семантичні підкласи дієслова. Часові форми індикативу в латинській та романських мовах.
3. Синтаксис. Просте та складне речення.
4. Порівняльна характеристика граматичних систем романських мов.
5. Загальнороманський лексичний фонд. Лексична диференціація романських мов.

Лекція №7. Романські мови як об'єкт наукового вивчення.

1. Філологічна діяльність в галузі романських мов в XIV-XIXст.
2. Створення Академій та основні напрямки їх діяльності.
3. Вивчення романських мов в Росії у XVII-XVIII ст..
4. Формування романського мовознавства.
5. Молодограматичний напрямок в романському мовознавстві.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом: 60 год. Лекційні заняття – 14 год., семінарські заняття- 14 год., ПМК- 4 год., самостійна робота – 28 годин.

Тиждень	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14
Семестр	І семестр						
Модулі	Змістовий модуль І				Змістовий модуль ІІ		
Теми лекційних та практичних занять	Тема 1. Романські мови. Загальні характеристики.	Тема 2. Романія як історичне поняття.	Тема 3. Латинська мова – основа романських мов.	Тема 4. Перетворення народної латини в романські мови. Письмова фіксація романських мов.	Тема 5. Шляхи та передумови фонетичних змін.	Тема 6. Граматичні та лексичні романізми та їх походження.	Тема 7. Романські мови як об’єкт наукового вивчення.
Відвідування лекційних занять	1х1	1х1	1х1	1х1	1х1	1х1	1х1
Відвідування семінарських занять	1х1	1х1	1х1	1х1	1х1	1х1	1х1
Робота на семінарських заняттях	10х1	10х1	10х1	10х1	10х1	10х1	10х1
Модульний контроль	25				25		
Самостійна робота	10				10		
Кількість балів за модуль	83				71		
Разом за семестр	154						
Підсумковий контроль	ПМК						

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Семінар №1. Романські мови в історичному розрізі.

1. Класифікація романських мов.

2. Автори перших граматик іспанської мови.
3. Сучасний етап розвитку романських мов.
4. Історичні умови формування романських мов.

Семінар №2. Празький лінгвістичний гурток та Казанська лінгвістична школа.

1. Празький лінгвістичний гурток. Учасники та теорії.
2. Казанська лінгвістична школа.

Семінар №3. Латинська мова – основа романських мов.

1. Латинська мова – основа романських мов. Періоди. Народна латина. Хронологія розвитку.
2. Способи вивчення народної латини (Надписи, художня література, релігійна література і т.д.)
3. Перетворення народної латини в романські мови. Фактори диференціації.

Семінар №4. Історичний розвиток та структурна спільність фонетичної системи романських мов.

1. Поняття фонетичного закону.
2. Позиційно-обумовлені та спонтанні зміни. Система фонетичних змін.
3. Причини відхилення від стандартного розвитку звуків.
4. Тенденції розвитку фонетичної системи та її характерні особливості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Семінар №5. Історичний розвиток морфологічної системи

1. Іменні частини мови (іменник прикметник, займенник) в латинській та романських мовах.
2. Дієслово. Семантичні підкласи дієслів. Часові форми індикативу в латинській та романських мовах.
3. Синтаксис. Прості та складні речення. Порівняльна характеристика граматичних систем романських мов.

Семінар №6. Історичний розвиток лексичної системи романських мов

1. Загальнороманський лексичний фонд. Словники.
2. Запозичення в іспанській мові з латини, французької, італійської, португальської, грецької, російської, арабської та інших мов.
3. Лексична диференціація романських мов. Порівняльна характеристика словникового складу романських мов.
4. Іспанські лінгвістичні університети та інститути, факультети. Періодичні видання.

Семінар №7. Напрямок наукової думки в галузі романських мов в XX ст.

1. Вивчення романських мов в культурно-соціологічному та географічному аспектах.
2. Вивчення романських мов в історико-лінгвістичному та порівняльному аспектах.
3. Розробка основ типологічного порівняння сучасних романських мов.
4. Конгреси, конференції та періодичні наукові видання по романським мовам.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Список рекомендованих тем:

1. Індоевропейська мовна сім'я.
2. Іспанська мова. Лінгвогеографічні та соціолінгвістичні відомості.
3. Іспанська мова чи кастильська мова.
4. «Пісня про мого Сіда» – перше свідчення існування іспанської мови.
5. Реконкіста.
6. Арабське завоювання Іспанії та вплив арабської культури на мову, архітектуру, медицину, сільське господарство сучасної Іспанії.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни "Вступ до спеціальності" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено

принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

**Розрахунок рейтингових балів за видами
поточного (модульного) контролю**

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	7	7
3.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	10	2	20
4.	Робота на семінарському занятті (практичному) занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	7	70
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
максимальна кількість балів 154				

Коефіцієнт: $154:100=1,54$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•*Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•*Наочні*: спостереження, ілюстрація.

•*Творчі*: виконання творчих завдань (реалізація поставленого творчого завдання).

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі, творчі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з науково-теоретичними джерелами; виконання індивідуальних навчальних та творчих завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Лекційні, семінарські та індивідуальні заняття, виконання творчих завдань (ІНДЗ), робота в Інтернеті, робота з літературою, використання комп'ютерних технологій (презентації в PowerPoint), пояснення, розповідь, бесіда.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- програмно-методичні розробки для SMART-дошки.

Х. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

- 1.** Поняття романських мов та Романії. Соціолінгвістичні аспекти.
- 2.** Загальнороманські лінгвістичні проблеми.
- 3.** Передісторія Романії. Європа та Середземномор'я.
- 4.** Освіта у Стародавній Романії.
- 5.** Поняття романізації. Романізація Апеннінського та Піренейського півостровів.
- 6.** Стародавня Романія в пізній період історії Риму та після його падіння.
- 7.** Історичні умови формування та розповсюдження романських мов.
- 8.** Латинська мова – основа романських мов. Періодизація історії латинської мови.
- 9.** Народна латина. Способи вивчення народної латини. Порівняння романських мов.
- 10.** Перетворення народної латини в романські мови. Письмова фіксація романських мов.
- 11.** Етнічні фактори субстрат, суперстрат, адстрат. Субстрат Апеннінського та Піренейського півострова.
- 12.** Перші письмові свідчення та перші письмові пам'ятки романських мов.
- 13.** Шляхи та передумови фонетичних змін. Поняття фонетичного закону. Фонетичні зміни та роздільна функція фонем.
- 14.** Запозичення, як джерело зміни фонетичної системи мови. Роль соціальних факторів в розповсюдженні фонетичних змін.
- 15.** Іменник, прикметник, прислівник, займенник в латинській та романських мовах.
- 16.** Семантичні підкласи дієслова. Часові форми індикативу в латинській та романських мовах.
- 17.** Порівняльна характеристика граматичних систем романських мов.
- 18.** Загальнороманський лексичний фонд. Лексична диференціація романських мов.

19. Філологічна діяльність в галузі романських мов в XIV-XIXст. Створення Академій та основні напрямки їх діяльності.

20. Формування романського мовознавства. Молодограматичний напрямок в романському мовознавстві.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алисова Т.Б., Репина Т.А., Таривердиева М.А. Введение в романскую филологию. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Высш. шк., 2007. – 453 с.
2. Богородицкий В.А. Введение в изучение современных романских и германских языков. – 3-е изд. – М., 2003.

Додаткова

3. Бурсье Э. Основы романского языкознания/ Пер. С фр. – 2-е изд. – М., 2004.
4. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий центр "Академія", 2001. — 368 с. (Альма-матер).
5. Зубова Т.Е., Кистанова Л.Ф., Чапля А.И. Введение в романскую филологию. – Минск, 1983.
6. Йордан Й. Романское языкознание. Историческое развитие, течения, методы/ Пер. с рум. – М., 1971.
7. Корлэтяну Н.Г. Исследование народной латини и ее отношение с романскими языками. – М., 1974.
8. Сергиевский М.В. Введение в романское языкознание. – 2-е изд. – М., 1954.

9. Степанов Г.В. Типология языковых состояний в странах романской речи.
– М., 1976.